

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sponsalia Et Matrimonium

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1726

§. VI. De Probatione Matrimonij Clandestini, & ejus Publicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

sicut, quando his periculis sufficienter caveatur, & insuper rationalis urget causa, in partibus Germaniæ nostræ licitè Catholicus cum Aetholica, & è converso contrahunt, ita etiam Parochus Catholicus tali Matrimonio licitè assistet.

- 244 Quæritur 6. Utrum ea verba, *Ego vos in Matrimonium conjungo* &c. vel alia similia, quæ Concilium Trid. sess. 24. c. 1. de reform. Matr. proferri à Sacerdote, vel Parocho assistente præcipit, sint de essentia Matrimonij? *u.* Negativè: & hinc etiam Parochus, vel Sacerdos assistens Matrimonio illa non proferat, validum tamen Matrimonium erit. Sanch. l. 3. de Matr. D. 38. n. 4. Gutier. de Matr. c. 69. n. 3. Conink D. 27. de Sacr. n. 45. Pal. tr. 28. D. 2. p. 13. §. 8. n. 12. Zy-

pæus l. 4. conf. 5. n. 8. Gonzal. in c. fin. h. tit. n. 9. Pirhing hic n. 22.

Interim tamen verba illa sunt de necessitate præcepti; conf. Parochus illa omit-²⁴⁵ tens peccabit, & quidem graviter, ut putat Salzedo præf. c. 73. §. secundò illud, Vega l. 6. summ. cas. 112. §. 116. Pirh. hic n. 22. fin. quia Concilium utitur verbis præceptivis, & res gravis est. Alij tamen cum Sanch. l. cit. n. 7. Gutier. n. 15. Conink n. 45. Gonzal. n. 9. existimant omissionem illam peccatum veniale non excedere; quòd cum nec forma Sacramenti sint, nec pertineant ad solennitatem magni momenti, nec includant aliquod Mysterium magnæ significationis, videatur esse materia tantum levis.

§. IV.

De Probatione Matrimonij Clandestini, & ejus Publicatione.

S U M M A R I U M.

246. An, & à quo probari debeat Matrimonium clandestinum?
 247. A viro, an femina?
 248. Resolvitur probandum asserenti contractum esse.
 249. 250. 251. Quid agendum, si Matrimonium clam contractum sit, & ita occultè, ut

legitima ejus probatio haberi nequeat?

252. Quale Matrimonium sit observandum, si Titius primò cum Bertha contraxit Matrimonium clandestinè, postea cum Caja palam, seu publicè?
 253. Quis sit Effectus publicationis Matrimonij clandestini?

246 Quæritur 1. An, & à quo probari debeat Matrimonium clandestinum? Procedit quæstio hæc de Jure antiquo, & Jure etiam novo in terris, ubi Tridentinum quoad Decretum irritans Matrimonia clandestina receptum non est; nam ubi receptum est, cum contractum ita irritum sit, dicens se ita contraxisse, non debet compelli ad id probandum; quia compelli nemo debet ad probandum illud, quod probatum non relevat l. ad probationem 21. c. de Probat. Locus ergo quæstioni solum est casu, quo ita contractum validum est: quo casu, ut censeatur contractum, probari debet, ut constat ex c. si quis 1. h. tit. & ratio est; quia facta regulariter non præsumuntur, nisi probentur c. quoniam 11. fin. de Probat.

247 Dubitari potest, cuienam, viro, an mulieri, onus hoc probandi incumbat? Et Rationem dubitandi facit c. si quis cit. ibi: Si quis clam desponsaverit aliquam, & mulier, vel vir negat hujusmodi desponsationem, viro incumbit probatio: quibus verbis videtur dici, quòd sive vir, sive mulier desponsationem ejusmodi neget, probatio semper incumbat viro; quia vir est caput mulieris.

248 Sed dicendum, quòd probatio incumbat dicenti, seu asserenti contractum esse: conf. si mulier neget desponsationem; esse factam, vir autem affirmet, probatio incumbet viro; si verò vir neget, mulier affir-

met, probatio incumbet mulieri: nam ut constat ex l. ei 2. ff. de Probat. ei semper incumbit probatio, qui dicit, non qui negat; & hinc in c. si quis cit. subintelligi istud debet. Ratio est, quia idem iudicium quoad hoc est de muliere, quod de viro. Gloss. in c. si quis cit. v. viro incumbit in fin. Abb. ibid. in casu, Honor. hic n. 2. Schambog. n. 29. Pirhing. n. 32. & hoc teste alij DD. communiter.

Quæritur 2. Quid agendum, si Matrimonium clam contractum sit, & ita occultè, ut legitima ejus probatio haberi nequeat? *u.* Cum distinctione: Vel enim qui ita contraxerunt, negant ita se contraxisse, vel id affirmant. Si neget uterque, vel alteruter contractum esse, eo casu compellendi non sunt, ut simul cohabitent, & se tanquam conjuges tractent. Si verò uterque affirmet, regulariter standum est assertioni illorum, & recipiendum est illud Matrimonium, ac comprobandum ab Ecclesia, tanquam si à principio in conspectu Ecclesiæ contractum fuisset, prout habetur, quod nobis 2. h. tit. & docet ibidem Abb. not. 2. Alex. de Nevo n. 4. Honor. hic n. 11. Pirhing n. 33. §. 34. Schambog. n. 29. & alij passim. Procedit hoc iterum tantum in terris, ubi clandestina Matrimonia valent.

Ratio prime partis est, quia Ecclesia, si sive Ecclesiasticus Judex non judicat de oc-

culis, quæ probari non poffunt *can. erubescant 11. diff. 32.* Gloss. hęc *V. compellendi* Imò tali casu clam contrahentes ab invicem sunt separandi per Ecclesiam, eò quòd Canones præsumant, nullum inter eos contractum esse legitimum Matrimonium, sed potius adulterium, stuprum, aut fornicationem.

Ratio secunde partis; quia tunc constat Ecclesiæ, inter eos Matrimonium contractum esse: ideoque recipitur, & approbatur ab hac tale Matrimonium, tanquam legitime probatum per Confessionem partium contrahentium.

851 Dixi autem *Regulariter*; excipi enim debet, nisi agatur de præiudicio alterius Matrimonij publicè contracti; quia tunc non est credendum simplici assertioni contrahentium, nisi Matrimonium clandestinum aliter probetur, vel ostendatur, illud, quòd publicè contractum est, ob impedimentum dirimens fuisse irritum. *Fagnan. in c. 2. cit. n. 5. 6. 7. Pirhing hic n. 34. not. 3.*

852 *Quæritur 3.* Quale Matrimonium sit observandum, si Titius primò cum Bertha contraxit Matrimonium clandestinè, postea cum Caja palàm, seu publicè? *U.* Si prius clandestinum sufficienter probari non potest, non est cogendus Titius ad observandum prius Matrimonium, sed potius ad posterius contractum publicè, ut rectè

monet Pirhing *hic n. 35.* *Ratio est*, quia etsi per posterius Matrimonium, utpote reipsa nullum, non sit dissolutum prius, de priore tamen, utpote clam contracto, ex defectu probationis non sufficienter constat Ecclesiæ, de posteriore verò constat. Igitur cum de ea re, de qua cognovit Iudex, etiam pronuntiare debeat *l. de qua re 74. ff. de re iudic.* Iudex Ecclesiasticus eo casu compellere debet Titium ad observandum Matrimonium secundum; ipse tamen Titius observare illud contra conscientiam suam non poterit, sed debet potius Excommunicationem, si hæc in illum feratur, humiliter sustinere; licet hæc ipsum duntaxat liget in foro externo, non verò in interno.

Quæritur 4. Quis sit effectus publicationis Matrimonij clandestini? *U.* Ubi validè Matrimonium clandestinum potest contrahi, Publicatio illius hunc effectum Matrimonio tribuit, acsi ab initio in facie Ecclesiæ contractum fuisset, ut patet ex *c. quod nobis 2. b. tit. in fin. & advertit Alex. de Nevo ibid. n. 7. Pirhing n. 34. not. 4.* Ex quo sequitur prolem, ex tali Matrimonio ante publicationem illius susceptam, post factam publicationem pro legitima omnino habendam, licet postea detegatur impedimentum occultum, ob quòd Matrimonium ipsum revera fuit irritum. Videatur *n. supra 79. & duo seqq.*

TITULUS IV.

De Sponsa duorum.

Hoc Titulo duo proponuntur Matrimoniorum Impedimenta, unum *Ligaminis* dirimens, alterum *Sponsalium* impediens. *Priore* istorum invalidum est Matrimonium, quod post aliud contractum cum alia, initur cum secunda, stante vinculo prioris Ma-

rimonij. *Postiore* prohibetur, ne qui Sponsalia de futuro cum una contraxit, ante illorum dissolutionem aut Sponsalia aut Matrimonium contrahat cum alia, & statuitur, Sponsalia quidem secunda invalida omnino esse, Matrimonium verò illicitum.

§. I.

De Impedimento Ligaminis.

S U M M A R I U M.

1. Definitur Impedimentum Ligaminis.	11. Nunc omnibus prohibita.
2. 3. <i>Requisita</i> , ut inducatur hoc Impedimentum.	12. Polyviria prohibita est Jure Divino, & Naturali.
4. Effectus ejus primarius.	13. Potest tamen in hac dispensare Deus.
5. Hujus extensiones.	14. Quæ dispensatio non est propriè dicta.
6. Effectus secundarius illius est poena: ubi, quæ poena sit inducta Jure Civili super crimine Polygamie.	15. Altera Polygamie species certò prohibita est Jure Divino.
7. Poena Juris Canonici.	16. An etiam naturali, disconveniunt DD. Sententia affirmans.
8. Polygamie definitio, & duplex ejusdem species.	17. 18. 19. Sententia negans.
9. Ex primeva Matrimonij institutione illicita est.	20. <i>Sec.</i> Tenetur via media.
10. Postea permessa populo electo,	24. Secundum Matrimonium, stante Matrimonio prius contracto, invalidum est.

25.